

A VIGÁNTPETENDI HAJLILIOM

2018. Nagyböjt ideje van...

... a Nagyböjt előkészület a Húsvétra, a keresztény vallások egyik legnagyobb ünnepére.

A léleképítés mellett a közelgő ünnepre hagyományaink számbavételére is kerítsünk sort!
A népi hagyományban sokféle módon ünneplik, köszöntik e szép tavaszi napot.

Kis falunkban, Vigántpetenden legalább *másfél évszázada* a „zöldág-járás” népi szokáscsoportba tartozó **HAJLILIOM** elnevezésű éneklős-vonulós játék **elmaradhatatlan Húsvét délutánján**. Csak komoly *időjárási akadály miatt* került időnként *Pünkösdre*.

A Hajliliom-ra büszkék lehetnek a „*mindenkori*” *petendi lányok*, hiszen *anyáink, nagyanyáink... élő örökségét vittük, és viszik a mai napig is tovább*. A falu szülöttei, lakói is *mindannyian magukénak érzik a népszokást*. A fiúk követték-követik a lányok sorát, a kapukban pedig mindenki érdeklődve várta, mikor haladnak el előttük a lányok.

A népszokást az itt lakók a mai napig is tartják. Ugyan – a falu lélekszámával arányban – a lányok száma is alaposan lecsökkent, de kibővülnek az elszármazottak lányaival-unokáival. Így hagyománnyá is vált, hogy erre az ünnepre az anyák, nagyszülők lányaikkal, unokáikkal térnek HAZA, akik – előzőleg az éneket begyakorolva – beállnak a sorba, és együtt vonulnak a helyiekkel, lélekben *petendiekké válva*.

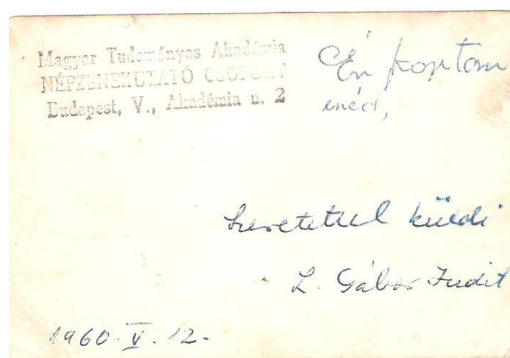
A petendi Hajliliom-ról számtalan kép- és hangfelvétel, rádió-, tv-riport, újságcikk készült.

A legelső 1957-60 között készülhetett a Magyar Tudományos Akadémia (MTA) Népzene Kutató Csoportja részéről, Kerényi György, népzene kutató irányításával, aki többször járt falunkban. Egy alkalommal készült az alábbi kép: (Lásd még a Völgyfutár cikket is!).

Kerényi György
népzene kutató (1902-1986)
(Forrás: Magyar Életrajzi Lexikon:
<http://mek.oszk.hu>)

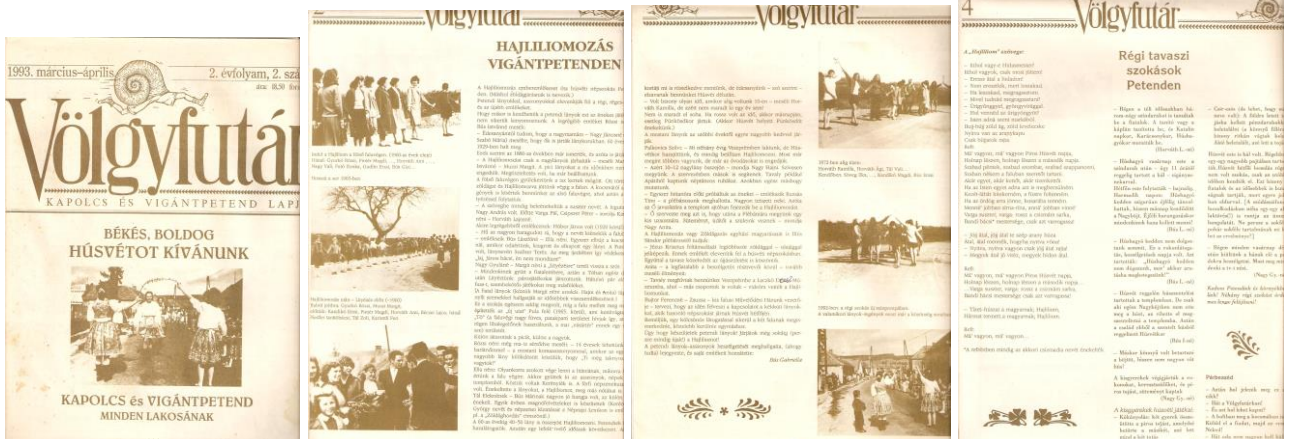
A képen (háttérben a falu rk. Temploma): Söveg Panni, Pintér Magdi, ..., Török Mariska, Söveg Marika, Nagy Vali (Kandikó Józsefné), Baranyai Joli, Muzsi Margit (Marton Istvánné), Horváth Márti, Bús Ilonka, *Kerényi György* népzene kutató. Elöl magnóval: ... (?). (Fotós: a kép hátoldala szerint Ladányi Gábor Judit lehetett)

{Megj.: Vigántpetendről elszármazott Bús János (Tapolcán az Iskolamúzeum létrehozója) került kapcsolatba Kerényi-ékkel, akik többször is jártak a faluban népzenekeztetés céljal. Ortutay Gyula főszerkesztésében megjelent Magyar Néprajzi Lexikon (Akadémiai Kiadó Bp., 1982) V. kötetében „zöldágazás” címszó alatt is említi forrásként Kerényi György munkáját. }

Az 1990-es évektől ráirányult a figyelem a Hajliliom-ra, amikor a régi hagyományok ismét felértékelődtek, így a médiákban több alkalommal tudósítottak e népszokásról:

- A Veszprém megyei Napló Húsvét keddjén, címdoldalán rendre a petendi Hajliliom képével jelent meg évtizeden át, 2015-ben **Tóth B. Zsuzsa** helyszíni riportjával (mellékelve).
- A Kossuth Rádió adásaiban **Szitnyai Jenő** (1946-2017) irányításával stúdióriport, helyi tudósítás sorozat hangzott el 1993-96 táján. A rádióban Húsvét reggelén, több éven át hallhattuk a nálunk felvett dalt, falunk nevének említésével.
- Jómagam a *Völgyfutár 1993-as évfolyam húsvéti számában* készítettem visszaemlékezést szüleink generációjával, archív képekkel, régi történetekkel, a *dalszöveg leírásával*, egyéb helyi szokásokról... Természetesen e szám címdoldalán is a petendi hajliliomos kép szerepelt.

Néhány éve néptáncsoportok a környékbeli településeken idegenforgalmi látványosságként adják elő népszokásunkat, „Zöldágjárás” néven - ezzel közvetítik, terjesztik, mintegy növelik kis falunk hagyományának értékét (Duna World Tv Ízörzők c., Monostorapátiban készült műsorában *helyi hagyományként* mutatták be, Nagyvázszyban idegenforgalmi látványosságként, 2016-17-ben Húsvét Hétfőn Badacsonytomajon – lásd az újságcikket!, Zalahalápon).

A játék alatti ének mindenütt, szó szerint a petendi Hajliliom szövege, dallama: ördögöstől, „Bandi Bácsi”-stól (Petenden mindig az aktuális suszter nevét énekeljük. Lásd a Völgyfutár cikket!)...

2017. Húsvét keddjén, a Veszprém megyei Naplóban így jelent meg a tudósítás róla:

„A városi lányok is őrzik a múlt értékeit ... Badacsonytomajon tavaly köszöntötték első ízben a tavaszt ... A *népi játékot Szabó Csaba, a Törдемic Néptáncgyűjtés vezetője gyűjtötte*, és a pedagógusok tanították be ... Mivel helyi hagyományról nem

tudnak, (Szabó) Csaba *Monostorapáti vidéki gyűjtését elevenítik fel* Badacsonytomajon is ...
A zöldágazás hosszú évek óta él Monostorapátiban és Vigántpetenden,

Szabó Csaba, a Tördemic Néptáncegyüttes vezetőjének néprajzi - gyűjtő, tanító és előadói - tevékenysége elismert a térségben, a megyében és országos szinten is, arról számtalan fellépése, díjai objektíven bizonyítanak, *nemzetközi elismeréssel* is bír. Jó tudni, hogy az új generáció is őrzi és népszerűsíti a régi hagyományokat, azt több településen betanítja, így *közvetíti helyi értékünket, egyre tágabb körben tudnak róla és követik.*

Bár tudom, *a legfontosabb, hogy mindig legyenek fiatal lányok Vigántpetenden, akik folytatják hagyományunkat,* mégis kezdeményezem a MINDENKORI VIGÁNTPETENDI LÁNYOK nevében:

Az Önkormányzat Képviselő-testülete vegye fel a *Vigántpetendi Hajliliom*-ot a HELYI ÉRTÉKTÁR-ba, valamint kezdeményezzük felvételét *Veszprém megye értékei közé*, mivel olyan egyedi népszokásáról van szó, amelyet eredeti formájában (kizárólag lányok!., változatlan a dallama, szövege, előadás módja, helye), MEGSZAKÍTÁS NÉLKÜL, bizonyítottan legalább MÁSFÉL ÉVSZÁZADA „járnak” falunkban, a megyében, ...

Legalább ilyen fontos a helyiekben is erősíteni, milyen kincs birtokában vagyunk!

(Megj.: Az Értéktárba felvett bárki, magánszemélyként is kezdeményezheti. Adatlapja megtalálható Veszprém Megye Értéktárai honlapon)

Mindenképpen jó lenne, minél szélesebb körű, nem utolsó sorban minél régebbi és tudományos megalapozottságú dokumentáció. E téren tettem lépéseket a MTA régebbi kutatási anyagainak hozzáférésehez. Ha bárki tudna egyéb lehetőségről, segítsük egymást!

A „mindenkori vigántpetendi lányok”, büszkén és örömmel vigyék tovább a Hajliliomot további évtizedeken-évszázadokon! ☺☺

U.i.: Mint Vigántpetend szülőtte büszke vagyok falunk minden értékére, így a Hajliliomra is. *Tegyük meg mindent azok megőrzésére!*

Bús Gabriella (busgabiella@gmail.com, 30-5012000)